

"Jäljet piti tiukasti otteessaan ja sai hengittämään
taitavasti luotujen henkilöhahmojensa tahdissa.
Täydellistä jännitystä!"

MAX SEECK

ANNA HARJU

JÄLJET

Tammi

**ANNA
HARJU
JÄLJET**

TAMMI

HELSINKI

Teoksessa on lainattu seuraavia kappaleita:
Yö saaristossa (san. Sauvo Puhtila),
Ambitionz az a Ridah (san. Tupac Shakur ja Delmar Arnaud),
Bum bum bum (san. Veikko Siltsu).

1. PAINOS

© ANNA HARJU JA TAMMI 2025

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ

ISBN 978-952-04-6758-6

PAINETTU EU:SSA

Tuoteturvallisuusasioihin liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@tammi.fi

Prologi

Tampere, Suomi

Oli vielä pimeää, kun rikostutkijat saapuivat paikalle. Asfaltti kuului katuvaloissa kylmänkosteana, ja Näsijärven yllä puhaltavasta tuulesta pystyi aistimaan talven kalsat kynnet, jotka vetivät isäntäänsä lähemmäs.

Poliisipartion antamien tietojen perusteella apteekin yläkerrassa oli yksi menehtynyt mieshenkilö. Aamuvuoroon saapuneet työntekijät olivat silmin nähden järkyttyneitä. He välttelivät katsetta, vaikuttivat seisovan omissa maailmoissaan ja hakevan toistensa sylistä kosketusta todellisuuteen.

Sinivalkoiseen farmaseutin työasuun pukeutunut mies ohjasi Kauri Kuurmäen ja Tiina Männistön ulko-ovelta oikeaan suuntaan. Myymälän läpi kävellessään kumpikin rikostutkijoista nyökkäili kasvonsa alas painaneille työntekijöille, mutta kukaan ei huomannut heidän elettään. Hyllyillä seisovien lääkepakkausten sotilaallinen järjestys tuntui alleviivaavan äänetöntä sekasortoa, joka tilassa oli aistittavissa.

Lattiaan osui jostain vihreää valoa. Portaikko taukotilasta yläkertaan oli kapea. Toisessa kerroksessa hämärän huoneen ovenkarmit kehystivät Kuurmäen ja Männistön eteen pysähtyneen hetken, kuin rujan taideteoksen, joka sai heidät jähmettymään paikoilleen ja katsomaan toisiaan.

Pitkään työtakkiin pukeutunut, harmaantunut mies näytti rojahtaneen työtuolilla kummalliselle mutkalle. Hänen päänsä oli

työnnetty läpinäkyvään kaappiin, joka muistutti tyhjää akvaariota. Kaapin etummainen, mitä ilmeisimmin liikuteltava seinä oli romah-
tanut miehen niskan päälle niin, että hän oli jäänyt kaulastaan puris-
tuksiin. Ryhmyiset kädet roikkuivat velttoina sivuilla ja alavartalo
jökötti työtuolilla, jonka pyörät olivat kuljettaneet elottoman torson
ja hervottomat jalat niin kauas kaapista kuin kaula antoi myöten.

Männistö pystyi heti toteamaan, että mies oli kuollut. Enää ei
ollut mitään, mitä he olisivat voineet tehdä hänen pelastamiseksi.
Männistö hipaisi miehen kättä. Ruumis oli jäähtynyt, ja vaatteiden
alta paljastuisi todennäköisesti lautumien värjäämä iho. Mies oli
ollut kuolleena jo jonkin aikaa.

Kuurmäen askeleet loittonivat. Männistö jäi tarkastelemaan
menehtyneen asentoa ja kasvoniilmettä ja aavisti näyn sykkivän
verkkokalvoillaan vielä pitkään. Kuollut muistutti jollakin vasten-
mielisellä tavalla hiirenloukkuun jäänyttä eläintä. Siitä huolimatta
Männistön oli kumarruttava vielä lähemmäs ja katsottava tarkasti
miehen valkeiksi muuttuneita kasvoja.

Hän oli oikeassa.

Kaapin läpinäkyvän seinän läpi saattoi erottaa, että veri oli paennut
surmanloukussaan istuvan miehen kasvoilta, mutta oli niissä jotain
muutakin. Uurteiselta poskelta pystyi erottamaan ohuen kerroksen
valkoista jauhetta.

1

Kaksi päivää aiemmin

Joanna Vihervuoren harmituksen aiheista suurin oli se, että hänen silmiään kirveli. Säleikön lävitse laskeutuva loisteputkivalo suorastaan piinasi hänen pupillejaan. Jos valolla olisi ollut suussa kieli, se olisi varmasti pärisyttänyt sitä apteekin ikkunan takana seisovalle pimeydelle. Se häikäisi, koreili loistollaan, ylitsevuotavalla energiallaan, ja runteli armotta hämärään tottuneita silmiä.

Liian kirkkaasta valosta huolimatta Joanna yritti antaa pienen hymyn silottaa uurteet otsassaan; ne kaksi, jotka olivat kaikesta rasvaamisesta huolimatta muodostuneet pysyväksi osaksi hänen kasvojaan. Hän asteli verkkaan hyllyjen välissä, antoi käsivarsien pudota sivuilleen. Asiakkaille piti tarjota helposti lähestyttävä vaikutelma: hänen luokseen oli turvallista tulla ja kakaista ulos se kaikkein kiu-sallisinkin kysymys. Ei ollut mitään, mitä hän ei olisi uransa aikana jo kertaalleen kuullut.

Tehtyään kierroksen myymälässä hän pysähtyi eräälle hyllylle suoristamaan pakkausrivistöä. Samalla hän yritti vaivihkaa tunnistaa ne asiakkaat, jotka kaipasivat neuvontaa. Apteekki oli aamupäivästä melko hiljainen, vaikka seuraavan influenssa-aallon puhkeamisen povattiinkin olevan enää päivien kysymys. Lööpit se oli jo löytänyt: otsikkoihin oli pesiytynyt *hysteria vulgaris*. Se tiesi, että ensin myytäisiin purkkikaupalla C-vitamiinia ja sinkkitabletteja, sitten suihkeita, nenäkannuja, kasvomaskeja ynnä muuta rekvisiittaa. Kaikkea sitä, mistä perinteinen media ja sosiaalisen median kokemusasiatuntijat

kulloinkin keksivät äänekkäimmin toittotaa. Iltapäivälehdissä täysin tavanomaisetkin vaivat saivat suunnilleen kahdentoista kuukauden välein kohtalottaren roolin: täit, kihomadot ja hengitystieinfektiot saatiin kuulostamaan siltä kuin lepra olisi jälleen leviämässä Eurooppaan. Todellisuudessa ei tarvittu kovinkaan pitkällistä perimätietoa, jotta voitiin todeta, että marras-joulukuu oli aina varma vedonlyönnin kohde: silloin puoli Suomea kähisi sohvannurkassa tankkaamassa viinimarjamehua ja suoratoistopalvelujen hittisarjoja. Kerrassaan mainio yhdistelmä säkkipimeän kanssa. Tosiasia, joka sekkin oli vain hyväksyttävä.

Vitamiinihyllyn luona iäkkään herran pää pyöri kuin väkkärä. Joanna pysäytti häneen katseensa. Jokin vaikutti olevan pahemman kerran hukassa. Kun kuopistaan pullistuneet silmät tavoittivat Joannan, miehen tuuheat kulmat kohosivat ja hän vihelsi ja viittilöi Joannaa tulemaan lähemmäs. Sellainen tapaus. Kaikki merkit olivat ilmassa, eivätkä ne luvanneet hyvää. Asiakas isolla aalla, hermona, ehkä syntipukkia vailla. Jos Joanna olisi saanut veikata, kipugeeliä herra ei ainakaan etsinyt, niin voidellusti niska ja ranteet pelasivat.

Ennen kuin Joanna ehti edes tervehtiä, herra tokaisi tarpeensa:

– Punaista striptiisiä.

Tämä olikin jotain aivan uutta. Joanna puraisi huultaan ja yritti saada asiakkaan pyynnöstä kiinni laventamalla perspektiiviä.

– Tuota, millaiseen tarkoitukseen te tarvitsette...

– Mihinkä sitä nyt yleensä käytetään?

Miehen hörähdys oli jostain hermostuneen ja huvittuneen välimailta.

– Sanoisitteko vielä, mistä valmisteesta olikaan kyse? Joanna pyysi.

– Strip-tiis-si. Punainen kuin paviaanin perä.

Hikikarpalo uhkasi vierähtää miehen otsakurtulta. Hän liikehti hermostuneesti, naksautti kieltään. Joanna tunsu luissaan, että tilanne oli kehittymässä huonoon suuntaan.

– Sen nimistä tuotetta meillä ei valitettavasti ole myynnissä, mutta voin ehdottaa jotakin vastaavaa, jos kerrotte käyttötarkoituksen,

hän sanoi liittäen kätensä yhteen. Sillä, että piti itseään kädestä, oli kummallisen rauhoittava vaikutus.

– On teillä sitä ennenkin ollut, mies tiuskaisi ja vaihtoi painoaan jalalta toiselle. – On se kumma, kun ei tavalliseen kurkkukipuun saa enää lääkettä. Ettei muka ole. Apteekissa! Sitä troppia on ollut iät ja ajat. Mutta kun ei osata, niin tällaisista asioilla käynti sitten on, itsepalvelua.

Kasvoiltaan punehtunut mies puhisi hermostuneesti ja haki sanoilleen vastakaikua ohi kävelevältä asiakkaalta. Tämä päätyi kuitenkin kääntymään välinpitämättömästi pois päin. Yritys farmaseutin lynkkaamiseksi kuivui onneksi kokoon ennen kuin se oli päässyt kunnolla alkamaankaan. Miehen heittävä kuraryöppy sisälsi kuitenkin avainsanan: kurkkukipu. Se sai lampun syttymään Joannan päässä.

Hän ei pystynyt pidättelemään leveää hymyä vaan kääntyi nopeasti kannoillaan ja meni hyllyn toiselle puolelle. Takaisin hän palasi mukanaan pakkaus Strepsilsiiä.

– Ja sitten vielä muuta? hän kysyi.

Yksi äkäinen vaari kesytetty ilman sen suurempia psyykkisiä tai fyysisiä henkilövahinkoja.

2

Kirsi Andersson nuolaisi sormenpäättään ja selasi taukokuoneen pöydän ääressä ikivanhaa naistenlehteä, kesämekkoja ja julkimoiden päähänpistoja.

– Toi on ottanut botoxia, hän sanoi napauttaen kynnellään erään näyttelijättären valokuvaa ja vilkaisi Joannaa kasaripermanenttiaan heilauttaen. Hän nosti kahvikuppiaan, joka jätti märän renkaan pöytäliinassa kukkivan pionin päälle. Apteekkarin vastikään vaihtama vahakangasliina oli sievä pidättyneeseen, maalaismaiseen tyyliin.

Joanna tiesi, ettei Kirsi pyyhkisi jälkiään. Se oli hyvin tyyppillistä Kirsiä. Hän ei tehnyt sitä tahallaan vaan puhtaasta hajamielisyydestä. Pahoitteli kovasti, jos asiasta mainittiin. Yleensä siitä ei enää edes huomauteltu, tai ainakaan Joanna ei hennonut tehdä niin. Yhteisten työvuosien aikana Kirsi oli tullut Joannalle läheisemmäksi kuin oma äiti. Mutta vaikka Kirsi olikin ihana ystävä, Joanna oli kiitollinen, ettei hänen tarvinnut asua tämän kanssa. Työpaikalla sottaaminen ja tavaroiden unohtelu olivat vain vuorenhuippu.

Kirsi oli nauranut vedet silmissä, kun Joanna oli kertonut hermos-tuneena vuoronsa ensimmäisestä ajatustenlukutehtävästä, miehestä striptiissin tarpeessa. Nauru ei ollut ivallista, vaan se tuli suoraan sydäimestä kuten Kirsillä aina. Joanna tunsu tehneensä kärkeästä härkäsen.

– Olisit rohkeasti vaan stripannut sille. Oltaisiin saatu vähän julkisuutta tälle puljulle. Ja sulla on vielä vartalokin siihen hommaan sopiva. Ei mutta oikeasti. Mitä sä edes täytät? Kolkytviis. Se ei ole

kuule mitään. Mullahan peli on jo menetetty. Olisi pitänyt herätä paljon aiemmin, kun tilanne ei vielä ollut kriittinen, Kirsi päivitteli ja piirsi kädellään renkaita kasvojensa ympärille ja vatsan tienoille.

– Älä viitsi. Kyllä tässä tullaan ihan vanavedessä, Joanna kuittasi ja kuori mandariiniaan.

Hän oli äsken vilkaissut seinällä roikkuvaan peiliin. Huolella tehty meikki oli alkanut sulaa ja luomiväriä oli karissut silmien alle. Vielä pari vuotta sitten meikki oli pysynyt hyvänä koko työpäivän. Nykyään hän näytti viimeiselle tauolle tullessaan vähintäänkin tulehtuneelta.

– Oles nyt hiljaa siinä. Sun ei edes tartte valehdella ikääsi, Kirsi sanoi.

– Ei viidessäkymppissä ole mitään hävettävää. Muistatko, mitä pojat sanoivat opettajastaan, kun aloittivat ekaluokan? Että ope on ihan älyttömän viisas, mutta se johtuu siitä...

– ...että ope on jo yhdeksänkymmentä. Niinpä, ikä on katsojan silmässä.

Joanna ja Kirsi purskahtivat nauruun. Heillä oli paljon yhteisiä muistoja, myös työpaikan ulkopuolelta. Monet niistä liittyivät tavalla tai toisella heidän poikiinsa, jotka olivat ystäväystyneet jo alakoulussa. Siihen aikaan Joanna ja Kirsi olivat törmäilleet toisiinsa poikien koululla ja harrastuksissa ja päätyneet sittemmin työskentelemään samassa apteekissa.

– Onko sulla muuten ajatuksia poikien synttäribileistä? Kirsi aloitti ja laski katseensa takaisin naistenlehteen. – Jos Aaron ja Nataniel kerran suunnittelevat yhteisiä juhlia jossain saunatilassa, niin mä mietin, että millähän rahalla me ollaan sitä speaktaakkelia toteuttamassa.

Joannan vatsassa muljahti.

– Just. Ei yhtään millään budjetilla, jos se minusta riippuu.

Joannasta tuntui kuin hänet olisi yllätetty housut kintuissa. Nataniel ei ollut maininnut hänelle juhlasuunnitelmista mitään. Tyypillistä. Olisihan Joannan toisaalta pitänyt arvata, että pojat olivat väkisinkin kehittelemässä jotain. Sekä Nataniel että Kirsin poika Aaron olivat tulossa täysi-ikäisiksi, Aaron joulukuussa ja Nataniel helmikuussa. Niitä juhlia yksikään nuori, tai ainakaan tämä parivaljakko, ei

takuulla jättäisi väliin. Eivätkä täysi-ikäisyyden juhlimiseen nykyään riittäneet kakkukahvit tai kotibileet. Kaiken piti olla suurellista ja prameaa: omaan käyttöön vuokrattu yökerho, DJ tai vähintäänkin limusiini, jolla sitten kruisailtaisiin Hämeenpuistossa puku päällä, kullanvärinen kuoharipullo kädessä, persaukuisena.

Rellestys ja rahanmeno eivät olleet Joannan ykköshuolia. Kyllä he yhdet syntymäpäiväjuhlat saisivat järjestettyä. Jos hän oli itselleen rehellinen, taustalla kaiheresi ajatus pojasta täysi-ikäisenä. Sen vuoksi hän oli välttellyt koko syntymäpäivästä keskustelemista. Sillä eihän voinut olla niin, että yhtäkkiä aivan tavallisena talviaamuna hänen ja Natanielin yhteiset vuodet kuitattaisiin päättyneiksi. Se pieni ja untuvainen keskospoika, joka oli nukkunut hänen kainalokuopassaan, jota hän oli oppinut rakastamaan pyyteettä ja joka oli jo aivan välttämätön osa hänen päivittäistä elämäänsä, levittäisi siipensä komeaksi viuhkaksi ja ponnistaisi kohti korkeutta. Siivet sivaltaisivat ilmaa ja veisivät kohti tuntematonta seikkailua, elämää, kun taas Joannalla olisi edessään väistämätön pudotus.

Joanna oli varma, että Nataniel laskeutuisi aina jaloilleen. Siitä huolesta ei pohjimmiltaan ollut kyse. Poika pärjäisi, mutta Joanna tiesi, että hänen itsensä olisi opeteltava räpiköimään ilman rakasta lastaan ja roolia, joka oli pitänyt hänet koossa. Hänet ja Petterin.

Joanna raapi päänahkaansa ja pureskeli mandariinin palaa voimakkaasti aivan kuin se olisi ollut syyllinen luonnonlakeihin. Edessä häämöttävä elämänmuutos tuntui niin suurelta ja pelottavalta, että piti tarrautua johonkin pienempään ja purkaa ahdistuksensa siihen. Hedelmät ja syntymäpäiväjuhlat olivat sopivan kokoisia murheenkryynejä, ja hyökkäys, kai sekin oli jonkinlainen selviytymiskeino.

– Suuruudenhulluutta, sanon minä. Juhlapaikka keskustassa maksaa varmaan lähemmäs tonnin, Joanna tokaisi. Hän jauhoi mandariinia suussa vielä hetken ja katsoi sitten Kirsiä vinosti. – Kuule, kyllä me säästetään ne rahat siihen, että me kaksi lennetään ensi syksynä suoraan Pirkkalasta etelään. Sinä viiskyet, minä kolkytviis, jos nyt vähän pyöristellään. Kuumaa hiekkaa ja drinksuja, vauhtia ja vaarallisia tilanteita.

– Eli sä leijut taas muskeliveneen vetämänä jonkin narun päässä ja mä kusen rannalla pelosta bikineihini. Sinä Tarzan, minä Jane, Kirsi lohkaisi.

– Kuulostaa hyvältä.

Joanna nosti peukalonsa pystyyn ja tunsi adrenaliinin syöksähtävän lähtötelineistään. Kirsi oli oikeassa siinä, että Joanna oli keskivertoa viehtyneempi jännitykseen. Jo pelkkä ajatus liitovarjoilusta sai kierrokset nousemaan.

– Oikeesti. Mieti vielä sitä synttäriasiaa ja puhu Naten kanssa, jooko? Se on niille tärkeä päivä, Kirsi pyysi.

– Totta kai. Ja pidä sinä etelä mielessä. Bikinikuntoon kolmessasadassa päivässä.

Tuoli niiasi, kun Kirsi nousi ylös. Hän näytti kieltä ja nosti käsivartensa makeaan venytykseen.

– Käsikauppavuoro alkaa. Tuutko sä?

Kirsi lähti matelemaan myymälän ovelle päin. Kahvikuppi jäi puolityhjänä naistenlehden päälle.

– Mulla on koppihommia, Joanna sanoi ja nousi laittamaan kummankin astiat tiskikoneeseen.

3

Apteekin yläkerrassa Joanna pesi ja desinfioi kätensä huolellisesti. Hän veti käsiinsä nitrilihanskat ja ylleen kertakäyttöisen suojatakin. Se kahisi työvaatteiden päällä, ja viimeistään valkoinen ryppyreunainen suojapäähine sai hänet näyttämään pikkuisen hoopolta. Hän oli kuitenkin tottunut tähän farmasian supersankarin asuun. Oli sitä hullumpaakin nähty: Joanna muisti, kuinka eräskin viruspelkoinen asiakas oli kävellyt muutama vuosi sitten apteekin ovesta sisään snorkkeli kasvoillaan. Se vaati jo pokkaa, ehkä jonkinlaista ahdistuslääkitystäkin.

Koppi oli virallisin termein ilmaistuna lääkkeiden valmistukseen käytetty työskentelytila. Mikään varsinainen steriilin työskentelytila, puhdistila, se ei ollut. Sellaiselle oli aivan omanlaisensa, kontrolloidut vaatimukset niin kosteuden, lämpötilan kuin hiukkastenkin suhteen. Niin kuin muuallakin, käsityönä tapahtuva lääkkeenvalmistus oli Niemenrannassa pienimuotoista, lähinnä voiteiden ja liuosten sekoittamista. Siihen tarvittiin periaatteessa vain siisti työpöytä, ja sellainen sijaitsi täällä kopiksi nimetyssä huoneessa yläkerran toimistotilan vieressä.

Sarana vinkaisi Joannan avatessa oven. Pimeässä kopissa oli jotakin häiritsevää, mutta kun Joanna napsautti kyynärpäällään katkaisijaa, ajatus kuoli kylmään valoon. Iltapäivän viimeisenä työmaana oli erikoisvoiteen valmistaminen psoriaasia sairastavalle asiakkaalle.

Joanna keräsi pöydälle kaikki lääkkeen valmistamiseen tarvittavat välineet. Hän nosti morttelin ja survimen vaa'alle ja taarasi sen. Sittem hän lisäsi mortteliin grammalleen oikean määrän salisyylihappoa

ja alkoi työstää jauhetta. Kun valkoinen jauhe oli riittävän hienojakoista, hän mittasi mortteliin jauheen painoa vastaavan määrän perusvoidetta ja jatkoi lisäämällä voidetta muutamassa erässä, joka kerta yhtä monta grammaa kuin valmistetta kulloinkin morttelissa oli. Lopuksi Joanna kaapi seoksen voidekorteilla metalliseen tuubiin. Tuubi seiso i pöydällä korkillaan saumapää auki, ja kun Joanna oli saanut siirrettyä siihen voiteen rippeetkin, hän taittoi saumapään pihdeillä kiinni ja teki vielä pari käännettä varmistaakseen, ettei tuubi avautuisi.

Aloittaessaan apteekkiuransa Joanna oli oppinut myös sen, kuinka lääkkeitä voitiin valmistaa steriilisti siihen tarkoitettussa laminaari-ilmavirtauskaapissa. Sellainen hieman akvaariota muistuttava kaappi seiso i täälläkin kopin perällä, museoitumassa. Lisäksi Joanna tiesi, että kaappia tarvittiin silloin, kun lääkettä valmistettaessa käsiteltiin vaarallisia aineita, kuten happoja. Kaapin läpinäkyvän etuseinän sai vedettyä alas roiskesuojaksi niin, että lääkkeen valmistaja pystyi pujottamaan alareunasta sisään pelkät hansikkaisiin verhotut kätensä. Kaapin sisäinen ilmavirtaus oli ohjattu siten, että se suojasi työntekijää lääkeaineiden roiskeilta ja höyryiltä. Niemenrannassa kaappia ei ollut koskaan käytetty. Joanna arveli sen olevan yksi apteekkarin haalimista keräilyesineistä, joiden tämä uskoi tulevaisuudessa kiinnostavan ihmisiä vanhentuneen tekniikkansa tai muun historiallisen arvonsa vuoksi. Joanna hymähti.

Työ steriilin lääkevalmistuksen parissa oli ollut erittäin tarkkaa, mutta niin oli farmasia muutoinkin. Pilkkuvirhe annosteluohjeessa saattoi olla asiakkaalle hengenvaarallinen. Toisaalta myös tiedettiin, että suurin osa vakavista lääkitysvirheistä johtui hyvin tavanomaisen, helposti hankittavien ja vaarattomilta vaikuttavien valmisteiden, kuten särkylääkkeiden, väärästä annostelusta. Turvalliseksi miellettyjä reseptivapaita lääkkeitä popsittiin kuin leipää samaan aikaan kun moni lääkärin määräämä lääke jäi ihmisiltä ostamatta tai ainakin käyttämättä.

Joanna nousi puhdistamaan työvälineitään. Asiakas oli ilmoittanut noutavansa voiteen puolen tunnin kuluttua, ja Joannalla oli vielä hetki aikaa valmistautua. Proviisori Paula Nieminen oli tavannut

asiakkaan aiemmin päivällä ja vannottanut Joannaa huolehtimaan tästä hyvin. Suomeen vastikään muuttanut asiakas oli kertonut proviisorille perinpohjaisesti menneisyydestään valohoitojen suurkuluttajana ja kiinalaisen lääketieteen vannoutuneena kannattajana. Reseptin hankkiminen terveyskeskuslääkäriltä oli ollut hänen viimeinen vaihtoehtonsa ja askel apteekin ovesta sisään kuin kuu-kävelyä tavan tallaajalle. Joannan piti vahvistaa asiakkaan orastavaa luottamusta omalla ammattitaidollaan, niin asiantuntemustaan kuin sosiaalista älyäänkin apuna käyttäen, sillä muutoin lupaavasti alkanut paranemisprosessi jäisi kesken.

Asiakas saapui vasta vähän ennen sulkemisaikaa. Joanna hymyili naiselle rohkaisevasti ojentaessaan tämän ajokortin takaisin. Jo paluu apteekkiin oli pieni voitto, hän ajatteli. Nainen ei riisunut muhkeaa villahuiviaan ja säähän nähden turhan paksua myssyään, jotka jättivät kasvoista näkyviin vain kapean kaistaleen. Hän vältteli katsomasta Joannaa kuunnellessaan voiteen käyttöohjeita. Oikeastaan hän näytti lannistuneelta, jopa nujerretulta joutuessaan poikkeamaan luonnonmukaisuuden periaatteestaan. Kun hän ojensi kätensä epäröiden ottaakseen voidetuubin tiskiltä, Joanna huomasi punaiset läiskät rystysissä ja kämmenselässä. Hän oli nähnyt työsään paljon, mutta yhtä pahaa psoriaasia ei ihan heti tullut mieleen. Asiakas hymyili pienesti ja kiitti Joannaa. Hänen olemustaan oli vaikea lukea.

4

– Vittu! Sä oot niin vitun tyhmä!

– Nyt hei, kuuntele! Kuuntele.

Huudot sinkoilivat rappukäytävässä väkevinä. Joanna oli pannut ne merkille heti alaovella ja rukoillut hetken, että olisi erehtynyt niiden alkulähteestä. Se ei auttanut, kyllä ne tulivat hänen kotoaan. Huoli ja häpeä alkoivat yhtäkkiä painaa vähintään yhtä paljon kuin täpötäydet ruokakassit hänen käsissään.

Eikä. Lähestyviä askelia. Puna lehahti Joannan kaulalle. Rappussa vastaan tuleva naapurinrouva kiemurteli roskapussinsa kanssa nopeasti ohi posket vavahdellen. Yleensä hyvinkin puhelias ja tuttavallinen nainen ei vilkaissutkaan Joannan jäykkää olemusta. Samaan aikaan Vihervuorilla kuului rojahtavan lattialle jotakin raskasta.

– Sä oot yks aivokuollut aasi! Sä et tajuu mitään!

Joanna toivoi, että lattialle oli rysähtänyt jokin esine eikä kumpikaan miehistä. Näin rajua ja kovaäänistä yhteenottoa Natanielilla ja Pette-rillä ei ollut vielä koskaan ollut. Noustessaan viimeiset portaat Joanna ajatteli, että ainoa surkuhupaisa lohtu tilanteessa oli se, ettei naapureiden kannattanut Natanielin iän vuoksi tehdä lastensuojeluilmoitusta. Varoitus isännöitsijältä tai häätö olisi tietenkin asia erikseen.

Tilanne kotona oli todellakin päällä. Nataniel oli ajanut Petterin selkä seinää vasten, ja tämän kasvot olivat tapetinkalpeat. Natanielin jäntevät käsivarret olivat pingottuneet vartalon kummallekin puolelle sormet nyrkissä, fyysistä hyökkäystä enteillen. Kun ovi kävi Joannan tullessa sisään, poika puhalsi viimeiset höyryt ulos voimakkaasti murahtaen ja perääntyi pari askelta päästään itseään melkein päätä

lyhyemmän isänsä pois pinteestä. Lastensuojeluilmoitukset sikseen, Joanna ajatteli. Kuka suojelisi vanhempia?

– Hei, mitä täällä oikein tapahtuu? hän kysyi ja pudotti ruokakassit eteisen lattialle. Patonki kallisti toisessa kassissa päätänsä. Sitten Joanna kutisti äänensä tuikeaksi kuiskaukseksi. – Naapurit kuulee. Ettekö te edes yhtä päivää voi olla irti toistenne kurkusta?

Joannan väliintulo rauhoitti asunnossa räiskyneen riidan, mutta miehet katsoivat yhä toisiaan tiukasti. Joanna kääntyi ripustamaan avaimensa pieneen avainnaulakkoon. Hän huomasi pidättävänsä hengitystä, mutta kun kukaan ei sanonut mitään, hän tarttui ruokakasseihin ja kantoi ne keittiön pöydälle. Hän latoi kylmät ruoat nopeasti jääkaappiin, loput saivat odottaa.

Kun Joanna palasi eteiseen ja kurkkasi oviaukosta olohuoneeseen, tilanne oli ohi. Petteri oli jo luikkinut pois ja jättänyt jälkipyykin hoitamatta. Nataniel istui konjakinruskealla nahkasohvalla pää käsiensä välissä ja hänen hoikka vartalonsa tärisi raivonpuuskan jäljiltä. Laineikas tumma tukka roikkui sormien välistä. Poika puristi silmiään kiinni. Suuri peikonlehti makasi multakasassa paksu saviruukku palasina ympärillään. Sen oksat sojottivat typeryneinä joka suuntaan. Joanna ymmärsi sitä täydellisesti.

Joanna istahti Natanielin viereen sohvan kuoppaan ja odotti hiljaa. Kun poika oli poissa tolaltaan, äidin ei kannattanut olla se, joka kosketti tai aloitti keskustelun. Usein vaikeneminen ja pelkkä läsnäolo olivat paras taktiikka silloin, kun tunteet kävivät kuumina.

Nataniel veti muutaman kerran syvään henkeä, ja Joanna valmistautui kuulemaan, mistä välikohtauksessa oli ollut kyse. Poika kuitenkin nousi ylös ja käveli sanaakaan sanomatta huoneeseensa. Valitettavan tutuksi tulleen gangstarapin riimit alkoivat pian kuulua oven takaa provosoivalla volyyymillä. Joanna sulki silmät ja puri hampaansa yhteen. Alkavan vapaailan kepeä tunnelma oli kuin pois pyyhkäisty, ja kotimatalla virinnyt ajatus perheen yhteisestä elokuvaillasta herkkujen ryydittämänä tuntui vain huonolta vitsiltä.

Petteri mökötti heidän parisängyllään katse katonrajassa. Hänen katensä lepäsivät takaraivon alla. Makuuhuoneessa haisi hieltä,

ja sänky oli petaamatta. Vaikutti siltä, että Petteri oli ollut jo kertaalleen nukkumassa, vaikka kello oli vasta vähän yli kahdeksan. Maastonvihreä paita oli kiertynyt kummallisesti vatsan ympärille, mutta hän ei vaikuttanut huomaavan sitä lainkaan. Petteri ei edes katsonut kohti, kun Joanna kysyi, mistä riidassa oli ollut kyse. Nosti vain kulmiaan ja pudisteli päätään.

– Kolme kuukautta, hän sanoi.

Joanna istui hämillään sängyn laidalle.

– Kolme kuukautta, Petteri toisti. – Sitten Nataniel on täysi-ikäinen enkä minä joudu enää katselemaan tätä touhua. Sama pyörä pyörii vuodesta toiseen, ja jätkä tulee koko ajan ylimielisemmäksi.

– Kolme kuukautta ja mitä sitten?

Joanna huomasi kiihtyvänsä. Petteri ei edes yrittänyt tulla toimeen poikansa kanssa, ei halunnut pyytää anteeksi tai selvittää asioita. Niin se oli ollut jo pitkään. Petteri piikitteli, vaati pojalta liikoja. Odotti vain otsa rypyssä ja katse kattoa poraten sitä päivää, kun saisi virallisesti potkaista Natanielin pihalle.

– Et sä kuule täältä ketään ala pellolle heittää, Joanna jatkoi.

Petteri kääntyi korostetun hitaasti ja katsoi Joannaa pitkään kuin arvioiden hänen älynlahjoaan.

– Joanna hei, hän aloitti sitten verkkaisesti. – Poika ei ole oppinut mitään hyvällä. Kaveri on ihan pian täysi-ikäinen, enkä minä, jumalauta, katsele kodissani hetkeäkään sitä, että aikuinen mies hyppii silmille. Eihän se osoita minkäänlaista kunnioitusta tai kuuntele viisaampiaan. Jos poika ei opi hyvällä, niin voit olla varma, että se oppii pahalla. Kuria se olisi tarvinnut jo vuosikaudet, mutta kun kaikki piti tehdä alusta alkaen niin pehmeästi.

Petteri käänsi laukukkaiksi muuttuneet kasvonsa taas pois päin ja sulki silmänsä. Keskustelu oli päättynyt. Joannan sisällä kiehui. Ei ollut ensimmäinen kerta, kun Petteri asetteli harteilleen marttyyrin viittaa. Joannalla ei ollut osaa eikä arpaa kotona alkaneeseen rähinään, mutta kuitenkin Petteri sai hänet tuntemaan itsensä syylliseksi. Hänen teki mieli huutaa ja raivota, kertoa miten epäreilu Petteri oli, miten hän tiesi Petterin painelevan tahallaan Natanielin nappeja, mutta samaan aikaan hän ymmärsi, ettei raivoamisesta olisi

mitään hyötyä. Todennäköisesti Petteri kävisi loppuillan tuijotuskisaa kattopaneelin kanssa ja olisi seuraavana aamuna kuin mitään ei olisi tapahtunutkaan. Niin, elämä kulkisi samaa vanhaa rataa. Petteri ärsyttäisi Natanielia, räksyttäisi tämän luonteesta ja tekemättömistä töistä, poika puolestaan napsahtelisi ja uhkailisi isäänsä. Petteri ei osannut nousta tilanteen yläpuolelle.

Kolme kuukautta, eikä Joannan tarvitsisi enää leikkiä Petterin kanssa kotia vain Natanielin vuoksi. Niinkin asian saattoi nähdä. Joanna pallotteli suutuksissaan tällä ajatuksella, astui sitten ulos makuuhuoneesta ja veti oven hiljaa kiinni perässään.

5

Joanna työnsi vaatehuoneen lattialle kertyneitä pussukoita jalallaan sivuun tehdäkseen polun vakijakkaransa luo. Hän istui huokaisten alas. Natanielin gangstarap kuului vaatehuoneeseen vaimeasti, ja hetken Joanna saattoi kuvitella olevansa irrallaan kaikesta ikävästä.

Hyllyllä hänen edessään lojui läjä vaatteita epäsiistissä pinossa. Hän epäröi hetken mutta työnsi sitten kätensä yhden löyhästi viikatun neuleen uumeniin. Ensin hän ei tuntenut mitään muuta kuin pehmeää kashmiria. Sitten sormet osuivat johonkin kylmään ja sydän hypähti yhden ylimääräisen kerran. Ylellisen neuleen takana oli kuin olikin vielä yksi karkkipussi ja pullollinen punaviiniä. Joanna tuuletti hetken mielessään.

Kierrekorkki rasahti helposti auki, punaviinin tuoksu nousi Joannan nenään. Marjainen, mausteinen tai jotakin sinnepäin. Yksin kaapissa istuessa sillä ei oikein ollut merkitystä. Joanna oli saanut pullon aikoinaan lahjaksi ja tarkistanut sen hinnan netistä. Seitsemänkymmentä euroa. Hän oli ajatellut maistaa amaroneaan vasta jonakin juhlahetkenä, nauttia sen tuoksusta, ottaa kuvan someen. Nyt suunnitelma oli muuttunut yhdellä äkäisellä ranne-
liikkeellä. Hän joi suoraan pullonsuusta ja sulki silmänsä. Viini oli todella hyvää. Jo ensimmäinen pehmeä suullinen tuntui lupaavan, että Joanna selviäisi, tästäkin. Toinen, kolmas ja neljäs kulaus olivat vahvasti samaa mieltä.

Kun suuttumuksen paino oli alkanut liueta rinnasta, Joanna lähti löytöineen vaatehuoneesta ja haki keittiöstä maitolasin. Hän asetti kantamuksensa olohuoneen sohvapöydälle ja antoi viinin

syöksähdellä lasin pohjalle. Kun lasi oli puolillaan, Joanna nosti pullon pystyyn ja sipaisi sen kaulalle valuneen pisaran sormella suuhunsa. Hän istahti uudelleen sohvalle, jossa Nataniel oli vain hetki sitten tärisyttänyt raivosta. Hän katseli pullon etikettiä ja työnsi suunsa täyteen vihreitä karkkeja. Hän pyöritteli niitä kielellään miettien, tulisiko poika kohta puhumaan hänen kanssaan. Joanna toivoi, että niin kävisi. Koskaan ei pitänyt mennä nukkumaan vihaisena.

Koskaan ei myöskään pitänyt nauttia samaan aikaan karkkia ja viiniä, hän totesi. Kirpeät karkit eivät sopineet lainkaan yhteen muhevan ja täyteläisen amaronen kanssa, eivätkä ne hyvällä tahdollakaan muuttuneet suussa sveitsiläiseksi noitajuustoksi, jota Joanna oli kaavaillut nakertavansa juhlatilaisuuksiensa kanssa. Joanna nielaisi ison karkkiklimpin ja joi päälle lisää viiniä. Puolityhjän makeispussin hän työnsi sohvapöydän alatasolle.

Hetken hän oli katsovinaan itseään ulkopuolisen silmin. Tällaista oli hänen elämänsä. Alakulo teki tuloaan.

Tilanne Natanielin ja Petterin välillä ei vaikuttanut kehittyvän, kun molemmat jumittivat jääräpäisesti huoneissaan eikä riitaa käsitelty loppuun. Aggressiivinen musiikki soi Natanielin huoneessa entistäkin kovemmalla, ja Petterin seinää paukuttavasta nyrkistä Joanna aavisti seuraavan näytöksen koittavan pian. Petterin tuntien zeniläisen välinpitämättömänä alkanut mykkäkoulu kestäisi enää korkeintaan minuutin tai pari, ja sitten tämä tömistelisi Natanielin huoneeseen huutamaan ja takavarikoimaan musiikkilaitteet. Kukkotappelun toinen erä alkaisi.

Joanna teki ratkaisunsa nopeasti. Vaikkei hän voisikaan iltaa pelastaa, asioiden ei pitäisi antaa mennä täysin pilalle. Hän nieli lasistaan lopun viinin. Sitten hän nousi ja koputti lujaa Natanielin oveen. Kun huoneesta vastasi ainoastaan Tupac Shakurin monotoninen räppäys, Joanna avasi oven ja kurkisti sisään. Huoneessa ei ollut ketään.

ON SALAISUUKSIA, JOIDEN PALJASTUMISELLA ON KOHTALOKKAAT SEURAUKSET.

Pidetty apteekkari löytyy työpaikaltaan murhattuna. Epäilykset kohdistuvat farmaseutti Joanna Vihervuoreen, joka on viimeisenä nähnyt esihenkilönsä elossa. Joanna vakuuttaa olevansa syytön, mutta tapaus alkaa kietoutua hänen ympärilleen erikoisella tavalla.

Tampereen poliisin rikoskomisario Taro Auramolle murha-tutkinta on näytön paikka. Valkea pöly kuolleen apteekkarin poskella herättää epäilyksen siitä, ovatko tämän bisnekset täysin puhtoisia, eikä pian mikään ole sitä, miltä näyttää.

Psykologisesti tarkkanäköinen, nautinnollisen koukuttava *Jäljet* aloittaa Taro Auramo -rikosromaanien sarjan.

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-6758-6